

Práce na odběrném místě Nemocnice České Budějovice, a.s., nás nabíjí

Takřka rok je v provozu odběrné místo pro testování na onemocnění covid-19. Za tu dobu prošlo mnoha obměnami a vzorky zde byly odebrány desetitisícům lidí. Všeobecné sestry Lenka Dürnfelderová a Martina Mojžíšková z Infekčního oddělení provádějí odběry od samého počátku výskytu onemocnění covid-19 v České republice. Následující rozhovor přibližuje jejich práci a samotný provoz odběrného místa.

Kdy jste začaly pracovat na odběrném místě?

LD: Odběry provádíme od počátku, od jara 2020. V té době jej zajišťovalo pouze naše, tedy Infekční oddělení. S nárůstem odběrů bylo odběrné místo přesunuto na hlavní parkoviště, drive-in odběrné místo se přemístilo na letiště do Plané u Českých Budějovic.

MM: S kolegyní jsme pracovaly na všech pracovištích. Od podzimu nám s odběry pomáhají kolegyně z celé nemocnice.

LD: Z našeho oddělení stále na odběrné místo dochází 3 sestry, naše 2 paní sekretářky a vrchní sestra Bc. Jana Lískovcová. Chodíme tam, protože je to pro nás něco jiného. Pro mne to znamená oddych od práce na lůžkovém oddělení. Jsme zde skvělá parta. Chodíme sem zpravidla 3x až 4x do měsíce. Jezdíme také vytírat pacienty v domově důchodců nebo nemohoucí osoby.

Kdo tvoří tým odběrného místa a jak odběry fungují?

LD: Celkem je nás v týmu 5. Zpravidla se jedná o 3 kmenové zaměstnance nemocnice – 2 vyřizují administrativu a zbylí provádí stěry. Dalšími pracovníky jsou studenti a pedagogové ze Střední zdravotnické školy a Vyšší odborné školy zdravotnické, kteří nám pomáhají s roztríděním pacientů a administrativou před stěrem. Poznály jsme zde spoustu fajn lidí.

MM: Pracujeme nyní v jedné buňce, dopoledne provádíme stěry na PCR testy – ty se odvázejí do laboratoře. Odpoledne provádíme stěry na antigenní testování. U těch je výsledek přibližně do 15 minut, následně vydáváme potvrzení o výsledku. V případě positivity provedeme pro ověření i odběr na PCR test.

LD: Moc bych chtěla poděkovat našim kolegyním Miluši Katuščákové a Petře Honnerové, které se o nás skvěle starají a cokoli potřebujeme, během chvíle zařídí.

MM: Provoz odběrného centra je zásluhou bezvadné spolupráce celé nemocnice. Ať již Obchodního oddělení, které nám obratem zařídilo topení, když začaly chladné dny, Stravovacího provozu, odkud nám zase vozí obědy a svačiny nebo Zaměstnaneckého oddělení, jež zajišťuje dobrovolníky na výpomoc. Pracovníci ochranky zase organizovali provoz parkoviště, když byl velký nápor na drive-in odběrné místo. Všichni dělají maximum, abychom se mohli plně věnovat pouze odebírání stěrů.

Odběrné místo je otevřeno od 8 hodin. V kolik hodin začíná vaše směna?

LD: My začínáme po 7. hodině a končíme v 16 hodin. Ráno musíme připravit odběrový materiál, žádanky, logujeme se do systémů. Odpoledne dokončujeme administrativu.

Co vás na práci na odběrném místě těší?

MM: Všichni, kdo na odběrném místě pracují, chodí do práce s úsměvem. Je to pro nás příjemné vytržení z běžné pracovní rutiny, zvládneme tak lépe i případnou únavu. Když si uvědomíme, co nám všem covid-19 vzal, tak toto je naopak pozitivní zkušenost. Poznala jsem spoustu nových kolegů a kolegyní. Lidé jsou k nám nesmírně solidární, zásobují nás zákusky, ovocem, pečou nám koláče, restaurace nám dovážely obědy. To je prostě úžasné. Cítím, že si nás zdravotníků veřejnost více váží.

LD: Dřív jsem měla pocit, že v nemocnici nikoho neznám. Díky odběrnému místu jsem poznala spoustu kolegů. Moc ráda vzpomínám na jaro, kdy jsem jezdila se sanitkou na odběry po kraji.

MM: Na to také ráda vzpomínám. Do té doby jsem okolí Českých Budějovic neznala, takto jsem spojila příjemné s užitečným.

LD: Milé je, že už nás za tu dobu občas i někdo pozná. Zrovna nyní mi jeden pán říkal, že už jsem mu dělala stěr.

MM: Ano, to je pravda. Na to, že z nás vidí jen oči, nás lidé i podle hlasu poznávají.

Zpočátku si zájemci o testování volali, nyní je v provozu rezervační systém. Odrázilo se to na provoz odběrného místa?

MM: Na podzim obvodní lékaři vydali pacientům žádanku na testování a ti to automaticky brali jako objednávku na testování. Takže každý den přišlo 40–50 lidí, kteří nebyli objednáni. I tak jsme se snažili všem stěry provést, když už na odběrné místo přišli.

LD: Stává se to i teď, že přijdou lidé na testování přímo od lékaře, aniž by byli objednaní. Pokud kapacity stačí, snažíme se jim vyhovět. A zároveň je poučíme, jak se registrovat, pokud by museli v budoucnu znovu na test.

Odběr není úplně příjemná záležitost. Jak to zvládají děti?

MM: Děti bohužel chodí často a opakovaně. Ve třídě se jim objeví pozitivní spolužák, na test tedy musí celá třída. Vybavuji si jednu holčičku. Přijde vždy v krásné sukýnce. Od září jsem ji bohužel stírala už 3x. Děti je mi opravdu líto. Když jdou poprvé, tak je to ještě únosné. Ale pokud už ví, co je čeká, je to těžké, i pro jejich rodiče.

LD: I když je to nepříjemné, tak v drtivé většině jsme schopni stěr provést. Za celou dobu se mi stalo pouze 2x, že jsme děti nepřesvědčili ani my, ani rodiče. S dětmi se snažíme vždy víc komunikovat, navázat s nimi kontakt.

MM: Jsou i dospělí, respektive muži, kterým vyjde při stěru v obrané automaticky ruka. (smích) Takže párkrát už mi štít odletěl, stojím proto raději vždy trochu bokem a takovými říkám, ať si sednou na ruce. (smích)

Lze spočítat, kolik bylo od jara provedeno stěrů?

LD: Spočítat to nedovedu, ale určitě to byly tisíce. Za jednu směnu provedeme 200 až 300 stěrů.



Zleva: Martina Mojžíšková a Lenka Dürnfelderová | Foto: Jan Luxik

MM: Nepočítané. (smích) Já jsem zrovna sloužila v den, kdy jsme provedli rekordních 821 stěrů a auta stála až k Lidlu. Do sedmi do večera jsme pak ještě zpracovávali potřebnou administrativu.

Jak reaguje vaše nejbližší okolí na to, že jste dennodenně v kontaktu s nakaženými koronavirem? Nemají o vás a potažmo o sebe strach?

LD: Na jaře, kdy jsme o onemocnění neměli tolik informací, tak asi trochu strach měli. Za celou dobu jsem se nenakazila. U nás ke každému pacientovi přistupujeme pouze v kompletním ochranném oblečení. Paradoxně jsme více chránění než třeba sestřičky v ambulancích, kde jim pacient řekne po deseti minutách spíše mimoděk, že vlastně ztratil čich a chuť.

MM: My jsme od začátku byli chránění nejlíp. Ke každému jsme přistupovali jako k potenciálně nakaženému, takže jsme používali veškeré předepsané ochranné pomůcky, kterých jsme měli díky vedení nemocnice a naší paní vrchní Bc. Janě Lískovcové dostatek. Moje rodina se o mě na jaře určitě trochu bála. Někdo se mě začal stranit, ale na druhou stranu spolužáci a známí, které jsem neviděla dlouhá léta, posílali milé SMS a emaily, ať se opatruji a dávám na sebe pozor. Spousta lidí mne tak velmi mile překvapila.

Obě dvě jste byly za poslední rok svědky řady smutných příběhů. Cítily jste někdy, že už je toho na vás moc?

LD: Je to naše práce, jsme na to zvyklé, jinak bychom tuto práci nemohly dělat. Naše paní vrchní nám domluvila možnost odborné pomoci, ale já jsem ji nevyužila.

Ovšem příběhy slyšíme někdy opravdu hrozně. Předávala jsme pozůstalost a rodina mi při té příležitosti řekla, že ještě před 14 dny jezdil jejich tatínek na kole. Povídala jsem si také s úžasnými manželi, kteří u nás byli hospitalizováni. Navzdory vysokému věku byli pořád aktivní a soběstační. Odstěhovali se na chalupu, aby se nenakazili. Říkali: „Sestřičky, my jsme se s nikým nestýkali, jen se sousedy, jejich kluci nějak kašlali“. Domů už se pán nevrátil. To je vám pak strašně líto, když lidé, kteří jsou ještě aktivní, zemřou.

Kromě práce na oddělení a na odběrném místě mám ještě jednu práci – pracuji pro dva praktické lékaře. Jednou týdně tedy docházím za pacienty domů. Jejich osudy se mne dotýkají mnohem více. Když byl můj nejstarší pacient covid pozitivní a ležel v nemocnici, tak mne to velmi zasáhlo. Naštěstí je již v pořádku.

Každopádně jsem kvůli covidu pracovala v loňském roce nejvíc ve svém životě.

MM: Na podzim jsme přijímali hodně manželských párů, někdy se domů nevrátil ani jeden. Přitom to byli leckdy lidé sice důchodového věku, ale stále pracující. To bylo opravdu těžké.

Co se týče psychického vyčerpání, je to moje práce, kterou jsem vždy chtěla dělat. Nosit si práci domů ale dlouhodobě opravdu nelze. I před covidem na našem oddělení umírali pacienti, i když ne v takové míře. De facto je naše práce pořád stejná, jen ve větším nepohodlí. Covidem onemocněla i řada kolegů a kolegyní.

Nejnáročnější byly měsíce září a říjen, kdy jsme zajišťovali chod oddělení bez výpomoci ostatních. Před vchodem pořád stály čtyři záchranky s pacienty k hospitalizaci.

Jak zvládáte, že už takřka rok pracujete v ochranných oblecích?

MM: Za ten rok jsem si na nepohodlí už zvykla. Na co jsem si naopak nezvykla, je ztráta kontaktu s pacientem. Když pohlédnete pacienta a máte na ruku dvoje rukavice, je to jiné. Kvůli rouškám a štítům z vás pacient vidí pouze oči a slyší váš hlas. Ten já mám přísný a pronikavý. Když mluvím tak, aby mne pacient slyšel, může nabýt dojmu, že se na něj zlobím. Když jsme pracovali bez roušek, pomohl vždy úsměv. Nyní musím pacientovi napřed vysvětlit, že je vše v pořádku, mluvím nahlas, aby mne dobře slyšel. Bohužel zvuky v respirátoru a štítu tak rezonují, že i já sebe sama špatně slyším.

Mrzí mne, že se na lidi nemůžu usmát. Řada z nich žije o samotě. Když se jejich zdravotní stav zhorší, přijdou do nemocnice, kde jsou opět vrženi mezi čtyři holé stěny. Máme rozpis, jak často chodíme za pacientem, abychom šetřili ochranný materiál. Snažíme se všem věnovat, povidat si s nimi, ale ne vždy to stačí. To je mi líto.

Také mi vadí, jak jsem v ochranném obleku neohrabaná. Co jsme dřívě mohli vyřešit hned, trvá kvůli ochranným pomůckám mnohem déle.

LD: Když v Českých Budějovicích vypukla na podzim nákaza žloutenky typu A, měli jsme u nás hospitalizované pacienty. Přišlo mi najednou strašně divné, že jsem měla jít k pacientovi pouze v ústence a rukavicích. Připadala jsem si skoro nahá. (smích) Přitom dříve jsme takto pracovali i naprosto běžně. Za ten rok jsme si už na oblek tak zvykla, že mi přijde divné pracovat bez něj.

V nemocnici probíhá očkování zdravotníků. Vnímáte očkování jako úroveň nadějí a cestu k návratu do normálu?

LD: Určitě ano. Já jsem se na očkování vyloženě těšila. Už mám naočkovány obě

dávky a mám tedy dostatek protilátek, nicméně chráním se pořád stejně. Už mám ale větší vnitřní klid. Manžel dělá ve velké firmě, nosí respirátor, dezinfikuje si ruce, velmi se snaží, aby se nenakazil. Také se těší, až se bude moci nechat naočkovat. Nežádoucí reakci jsem neměla ani po jedné aplikaci.

MM: Celý rok jsem onemocněla a když jsem viděla kolegyně, jaké měly průběhy nemoci, tak jsem se opravdu nakazit nechtěla. Žiji s maminkou, které je 69 let. Pacientů v tomto věku, kteří měli velké problémy, nám na oddělení leželo bezpočet. Nechtala jsem se proto naočkovat hned mezi prvními.

Pro mne je očkování velkou nadějí i v profesním životě. Celý rok se věnujeme pouze jedné diagnóze: covid-19. Když jsem před rokem a půl nastoupila, tak se Infekční oddělení zabývalo širokým spektrem diagnóz, měli jsme v péči pacienty neurochirurgické, ortopedické, chirurgické a další. Hrozně se mi líbilo, jak pestrý obor to je. Člověk se stále učí nové věci, nezakrníte.

LD: Také mi v naší práci chybí dřívější pестrost. Měli jsme možnost seznámit se s nejrůznějšími exotickými chorobami, které si přivezli především mladí cestovatelé, což bylo profesně velmi obohacující.

Všímáte si, zda lidé nosí roušky, dodržují opatření?

LD: Bydlím v obci, kde je 1 500 obyvatel. Vidím, jak lidé obcházejí nařízení. Protože většina ví, kde pracuji, nosím roušku raději i venku. Když spolu mluvíme o dodržování pravidel, tak mi řeknou, že chtějí žít. Říkám jim – ale to chtějí i vaši rodiče a prarodiče. Ale je to pro všechny dlouhé, jedinou cestou k normálu je očkování.

MM: Hodně lidí covid-19 podceňuje. Na jaře se všichni báli a dodržovali nařízení. Dojždím vlakem, jezdila jsem skoro sama, všude prázdné. Na druhou stranu řadu lidí chápu, že jsou ze všeho unavení. Řeší třeba existenční problémy, protože přišli o práci. Mám štěstí, že mám práci. Nedovedu si představit, že bych byla několik měsíců zavřená doma. To musí být opravdu náročné na psychiku.

Nicméně už rok se dennodenně řeší, že je covid-19 největší nepřítel pro lidi nad 60 let. Přitom když chodím po ulici, tak mám pocit, že většina z těchto potenciálních pacientů buď roušku nemá, nebo ji má nasazenou pod nos. To mě hrozně mrzí. Naopak mladí lidé roušky nosí.

Jak jste vnímaly rozvolnění opatření před Vánoci?

MM: Rozvolnění před Vánoci nám dalo opravdu zabrat. Místo, abychom si i my trochu odpočinuli po skoro roce non-stop práce a udělali si pěkné Vánoce, byli jsme téměř každý den v práci.

LD: Po Vánocích narostl i počet hospitalizovaných seniorů. Spousta z nich mi řekla: „Ale sestřičky, my byli jen s rodinou“. Na druhou stranu na antigenní testy chodila řada lidí právě proto, aby mohla navštívit seniory, což bylo zcela určitě správné.

Na co se těšíte, až pominou všechna omezení?

LD: Já na dovolenou. Miluji cestování, což mi nyní strašně chybí. V této době bych již měla vybranou letní dovolenou. A na holiče. (smích)

MM: Já se těším, že si sednu do parku, do kavárny, na zahrádku, budu jen tak pozorovat lidi. Těším se na volnost a možnost, dělat si, co chci. Že až budu chtít jít do divadla, do kina, na koncert, že prostě půjdu. A těším se, že se přestanou bát lidí. Dříve jsem jezdila na koncerty, kde byly desetitisíce lidí. Teď si to už nějak neumím představit. Před Vánoci, když byly návaly v obchodech, tak jsem se prostě otočila a odešla. Nechtěla jsem se nakazit.

Veřejnost vám posílá slova podpory a díky. Je někdo, kdo cítíte, že byl oporou vám a komu byste chtěly poděkovat?

LD: Chtěla bych moc poděkovat všem sestřičkám z ostatních oddělení, které chodí vypomáhat nejen do odběrného místa, ale i přímo k nám na oddělení. A také jejich nadřízeným, kteří jim to umožnili. Děkujeme, že nás v tom nenechali. Jsme za to moc rády. Nejnáročnější pro nás byly září a říjen, kdy jsme zajišťovaly chod oddělení bez výpomoci ostatních. Před vchodem stály pořád 4 záchranky s pacienty k hospitalizaci. Nyní díky pomoci z ostatních oddělení sloužíme místo ve dvou ve čtyřech, a to je obrovský rozdíl.

MM: Také bych chtěla všem moc poděkovat. Všechny sestřičky, které k nám chodí, jsou nesmírně fajn, šikovné, prostě profici. I když se třeba za začátku trochu bojí, tak během chvilky se zapracují a jsou plnohodnotnou součástí týmu.

Na závěr mi dovolte Vám od srdce poděkovat za čas, který jste věnovaly našemu rozhovoru. Vážím si toho o to více, že jste přišly po těžké noční směně.

Ing. Veronika Dubská

Oddělení vnitřních a vnějších vztahů